

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form.

Mer pengar till miljöåtgärder, ökat stöd till djurvälstånd,

Ja, det är några av förändringarna i Sveriges nya strategiska plan för CAP EUs gemensamma jordbrukspolitik.

Men hur väl kommer den strategiska planen möta de behov och utmaningar som finns inom det svenska lantbruket?

Kommer planen göra sitt för att värnamiljön och klimatet?

Och hur kommer landsbygdens lokalutvecklingsarbete

påverkas? I dag blickar podden Landet framåt och

tillsammans med tre olika intresseorganisationer ska vi

diskutera den nya planen och vilken nytta vi får av EU

pengarna framöver. Jag heter Håkan Montelius och det här

är en poddfrån landsbygdsnätverket. Sveriges strategiska

plan för EU:s jordbrukspolitik är nu inskickad till EU för

utvärdering och nu i veckan höll regeringskansliet ett råd

om planen om hur vi i Sverige ska genomföra CAP under

nästa programperiod som inleds 2023.

Ett hundratal personer deltog i det här rådet, däribland

dagenstre gäster, och jag börjar med att säga hej och

välkommentill Lovisa Westling, ordförande. Lokal

utveckling i Sverige. Hej hej du var med i podden Landet för

inte så länge sedan när vi pratade om blått leader, men då

hette du Lovisa Carneland. Det har hänt nånting här.

Jag passade på att gifta mig innan jul. Ja, då säger vi stort

grattis och välkommen tillbaka till podden Landet.

Vi säger också välkommen till Sofia Björnsson, expert på

jordbrukspolitik på LRF Lantbrukarnas Riksförbund. Hej Sofia

och Pim Bendz, sakkunnig odlingslandskap på

Naturskyddsföreningen. Hejsan! Välkomna alla tre! Man skulle

kunna säga att ni representerar perspektiven lokal

landsbygdsutveckling, jordbrukets konkurrenskraft och miljö-

och klimatintressena i Sverige, tre viktiga aspekter i den

helhet som EU:s gemensamma jordbrukspolitik syftar till.

Spontana reaktioner från er tre. Är ni nöjda efter det här

mötet om vi börjar med dig, Sofia. Jag tycker att

givetförutsättningarna så var själva mötet bra. Bra

presentationer och så vidare. Sen så

regeringens plan den innehåller både aspekter som LRF tycker är bra och eller som jag tycker är kanske lite mindre bra,

men i många frågor anser väl vi att regeringen gjort ganskaganska bra avvägningar. Vi blir så klart inte nöjda och det ska vi väl heller inte vara. För då har vi ju siktat lite, lite för lågt. Pim. Vad säger du?

Ja, vi är en miljöorganisation och vi måste utvärdera den strategiska planen som sådan. Och utifrån miljö- och klimatperspektiv så är vi inte alls nöjda med den strategiska planen. Men det är ju ett komplext material att analysera, ett enkelt sätt att göra det lätt för sig är att titta på vad som är nytt och hur de nya har bäring på de två stora frågorna vi har i dag, vilket är klimat och förlusten av biologisk mångfald, och då ser vi att nyheterna på de här områdena är försvinnandesmå. Och det gör ju att vi sammantaget inte tycker att det är en strategisk plan som gör vad den behöver göra.

Lovisa Westling från LUS. Vad är dina reflektioner kring sakrådet? Jag tycker som Sofia att mötet i sig var jättebra ordnat med tanke på omständigheterna. Bra presentationer.

Generellt så har ju inte vi hunnit gå igenom den i detalj själva den strategiska planen, men vi ser ju att man har lämnat kanske lite för stort

ansvar på den generella landsbygdsutvecklingen på Leader.

Man har ju lyft bort alla de frågorna nästan från länsstyrelsen. Om man är tydlig från Jordbruksverkets sida att den generella landsbygdsutvecklingen i Sverige är ett ansvar för Leader och då är det också viktigt att vi får Leader överallt och en budget som matchar de åtgärderna som finns.

Jag känner igen mycket av ditt resonemang från senast när du var med i podden Landet? Ja, men det är ju egentligen samma frågor som ska vi kunna genomföra någonting på ett bra sätt som inte bara är nu. Ni får förlåta mig, handlar de om kossor, grisar och odling? För att vi behöver ha en levande landsbygd där alla också kan tänkas bo och även de som brukar jorden, behöver ju ha skolor, vägar, aktiviteter och sådana saker. Och det är där lite vi känner att det får vi inte hela landet täckt av Leader så får vi inte heller en landsbygdsutveckling och då blir det inte rättvist i landet.

Så om jag ska sammanfatta vad ni tre säger härom jag ska sammanfatta den strategiska planen⁴ det är intenågra översvallande reaktioner. Det finns en hel del⁴ som är bra,men det finns också mycket som skulle kunna bli bättre. Men det håller jag absolut med om. Men jag tror att vi också alla kan enasom att vi ser behovav förstärkningar på många områden, och då blir det juockså ganska mycket en budgetfråga vad man har råd till, och det är jutydligt i den strategiska planen att

den budget som finns kanske inte räcker till riktigt för för alltsom man behöver åstadkomma. Sofia om du skulle vilja utveckladditt svar lite mer. Vad är det specifikt du saknar? Men jag saknar till exempel en ersättningför Vallodling för hållbarvallodling. Jag skulle kunna tänka migmer av Djurvälferdsersättningar, utveckla det som finns idag.

Vi ser också, precis som som Pim ärinne på att vi har stora utmaningarvad gäller miljö och klimat,och där ser vi områden som absolut skullekunna skulle kunna utvecklas och också stärkas.

Om jag bollar över till Pim Bendt, Naturskyddsföreningenjämför med den tidigare planen så är det juändå en stor del av budgeten som nu är öronmärkt för just klimatinsatserär inte det en förbättring jämfört med tidigare? Jo,givetvis. Det har ju ett stort symbolvärde i Eco scemesatt man gör en förflyttning från passiva stöd till liksomkonkret miljönytta. Sen är det frågan vad man fyllerde här stöden med, och där är vi inte nöjda. Ärdet bara symbolisk förändring?

Så hård vill jag inte vara. Vi tycker det är en jätte positiv förändring såklart,men om vi som tidigare var inne på, utvärdera den här strategiskaplanen utifrån de utmaningar vi har på miljöområdet så är det ju svårtatt hitta saker som kommer göra någon skillnad. Men ta klimatområdet?Men då har vi egentligen den enda nyheten är att vi har lagt till nyhetenmellangrödor till befintliga stöd, ett befintligstödpaket och med vårbearbetning och fånggrödor. Det ären väldigt liten åtgärd utifrån klimatsyfte, och det är jusvårt idag att dra en annan slutsats då ämnet är otillräckligt. Tarman på biologisk mångfald så ser det i mångt och mycket likadant ut,så vi har ju höjt ersättningar till naturbetena. Det är ju

bra. Men för vissa lantbrukare så går stödet sänks så nettoskillnaden blir noll. Sen har vi ju höjt investerings. Jag ser investeringsstöd för våtmarker mer. Det är ju bra. Det finns ju insatser för biologisk mångfald, mensammantaget är ju pyttesmå åtgärder om vi jämför med det vi måste ta itu med.

Skulle du säga att miljön och klimatet blir en förlorare i den nya planen? Ja, tyvärr skulle jag säga det. Vi måste ju vara ärliga på den punkten liksom. Vi har ju enorma saker att ta itu med, och det här är ett paket som omfattar liksom 60 miljarder kronor över många års tid som kommer att forma svenska landskap och svenska ekosystem. Det kanske ett av de kraftfullaste verktygen vi har för att stärka miljönyttan? Vad är det du saknar rent specifikt?

Delvis kan man ju prata mycket om. Hur ambitiös är den här strategiska planen jämfört med andra strategiska planen i Europa? Nu är vi många som inte är klara än, men vi ser ju exempel på andra ingångar som vi tycker är mycket mer lovande till exempel Holland som jobbar med, liksom poängsystem och integrerade sätt att jobba med eco schemes där man kan få poäng med poäng för olika typer av insatser som tillsammans ger en kraftfull verkan. Så det till viss del med ett synsätt på det här som vi tror är vägen framåt, men sedan konkreta som ska innehålla? På klimatområdet hade det varit bra att man kan till exempel söka stöd för att anlägga våtmarker, klimat syfte. Nu ett väldigt effektivt sätt att delvis minska utsläpp av växthusgaser från lantbruket, samtidigt som det är en åtgärd som är bra för klimatanpassning. Sofia Björnsson, LRF om vi tittar på möjligheterna för att stärka det svenska lantbruket ur ett konkurrens perspektiv. Vad säger du om den strategiska planen då?

LRF ser ju positivt på planet, till exempel stärkt av dokumentation av stödet som lämnas i skogsmellanbygd. Norra Sverige därför utsättningar för jordbrukspolitiken är lite sämre, men också investeringsstödet för ökad konkurrenskraft så att lantbrukare har möjlighet att fortsätta eller utöka produktionen i landet.

Alla lantbrukare i EU kommer ju få se förändringar och om vi tänker på gårdsstödet då inkomststödet sänks kan man inte blunda för att det kommer till ett väldigt olyckligt läge när

kostnader för insatsvaror är extremt höga och lantbruket går på knäna. Vi är generellt oroliga för svensk livsmedelsproduktion. Ser du att den strategiska planen kan bidra till den gröna omställningen inom lantbruket?

Ja, absolut. Det är ju smörjmedel. Sen så är det ju alltid så att när politiken utformas en hel del efter de behov som finns. Det är ju en utveckling nu som går väldigt fort, så det gäller också att politiken hinner hänga med. Men det finns ju absolut möjligheter, och till exempel investeringsstöd ska ju gå till verksamheter som använder miljömässigt bra tekniker. Sedan gäller det att man ska våga satsa också lite som lantbrukare, och det finns ju till exempel innovationsinsatser som också har stärkts. Och där tänker jag att den typen av åtgärder är ju jätteviktig för framtiden och att också kunna bidra till en grön omställning på längre sikt. Lovisa Westling; Lokal utveckling Sverige. Vad säger du om de fortsatta förutsättningar att jobba med lokalt utvecklingsarbete med den nya planen? Jag tror ju att vi kan fortsätta jobba på ganska bra med den här faktiskt strategiska planen som är inlämnad. Vi har ju fortfarande utrymme och de säger helstaden att vi ska kunna göra allt som är gjort under den innevarande programperioden. Men man har faktiskt sett ändå att landsbygdsutveckling är en viktig del i den strategiska planen, så det är väldigt positivt. Sen är det ju också så att vi rättar mun efter matsäcken. Vi kommer ju få de resultat vi får, budgeten och de förutsättningar vi har, så att de, precis som Sofia var inne på. Om vi skulle se att vi var nöjda så kanske hade lagt ribban lågt så att lagom missnöjd. Men menar du att det blir mindre pengar för lokalt utvecklingsarbete eller blir det inte så mycket mer pengar som du hade hoppats? Det blir konkret, så som vi tolkar det så blir det ju mindre pengar eftersom vi vi får på pappret mer pengar än vad vi har i dagsläget. Men vi får också upp uppgifter från den tidigare länsstyrelsen fick finansiering för att man lyfte över till leader och där har jag inte summan exakt i huvudet, men jag vet att det blir per automatik en minskning. Men vi är väldigt nöjda för att man har valt att lägga sig så pass högt som man har, men vi hade gärna att hoppas på lite mer, framför allt det. Vi ser det enorma trycket i att verka och bo på landsbygden, framför allt i pandemin

som vanliga skattebetalare i dag som kanske inte diskuterareu:s jordbrukspolitik till daglig dags. Vilken nytta kommer man då säga av den strategiska planen? Ur ett längre perspektiv så har man också sett att CAP har haft stor påverkan på möjligheten att låta beta natur, betesmarker till exempel. Ett exempel är att lantbruket också finns kvar och att man kommer

kunna fortsätta utveckla saker. Jag tror till exempel en sak som vi kommer se är att fler kommer ha möjlighet att förbättra sin täckdikning genom olika typer av investeringsstöd, så det kan bli så att när man åker på vägarna i Sverige även kommande år så ser man lite mer grävarbeten. Vad säger du Pim om vad kommer vi märka av samhällsnytta? Men Sofia nämner ju väldigt relevanta saker. Jag tänker liksom inte minst på att vi är i en situation där lantbruket fortfarande inte kan få betalt för många av de mervärdande skapar på marknaden. De kan inte föra vidare kostnader som de har till marknaden som är minsta primära är det fortfarande för en alldeles för liten del av kakan i värdekedjan, och då har vi CAP där som gör att vissa former av lantbruk som vi tycker som vi har världen över matproduktion är kvar. Och vi vet ju att Sverige har jämfört med andra länder som har naturbetesmarker kvar och haren omfattning som andra länder kan imponeras av. Sen ja, sen kan man ju se. Det är klart att det är bra att ha sina egna våtmarker åtgärder och det att applicera till fler våtmark i Sverige än det är någonting som vi vill se en strategi i Sverige där vi tar ett helhetsgrepp av våtmarker i hela landet. Och det här är ju ändå mer av mer resurser i dag, som är bra på det området. Lovisa Westling vilken samhällsnytta gör CAP ur ditt perspektiv?

Jag vill bara säga det allting annat än betesmarker och våtmarker och annat som man kommer kunna se. Det är det som är ledars styrka. Vi jobbar ju utifrån de lokala behoven med lokala utmaningar, vilket gör att förhoppningsvis så ser skattebetalarna som som befinner sig på landsbygden av olika skäl. De kommer se våra projekt och resultatet av dem, men det är som sagt varit svårt att säga vad. Men det är där här innovativa utvecklingsmöjligheter som vi jobbar med på landsbygden. Vi gör den lite, lite bättre.

Känner ni att det kommer bli enklare att sökafinansiering och får stöd med er kamp eller kommer det bli mer komplicerat med den här nya planen?

Det blir mer regler för samma pengar.

Pim var inne på det att man sänker det här gårdsstödet. Framför allt där det inte ärså omfattande villkor att uppfylla,

samtidigt som andra åtgärder får större utrymme, och där är det mer villkor man ska uppfylla för att få del av pengarna.

Jordbruksverket jobbar ju jättemycket med förenklingar och förhoppningsvis så kommer man också märka det på gårds nivå. Men vid första anblicken så det är inte jättemånga. Jag pratade mycket för lantbrukare

om CAP och så. Och det är inte jättemånga konkreta förenklingar jag kan presentera, tyvärr.

Det är ju ett antal stöd som inte kommer ingå i den strategiska planen, till exempel bredband, kommersiell service, biogas, rovdjurstängsel och restaurering av betesmarker. Och de flesta av de här sakerna kan man söka med söka stöd för nationellt. Men vilka fördelar och nackdelar ser ni med den här förändringen är att de här bitarna inte ingår i CAP? Tänk att vissa av de här delarna, som till exempel bredband. Där har vi ju en expertmyndighet genom Post och telestyrelsen och då tycker jag att det är en fördel att en myndighet har hand om ett sådant stödsnare än en jordbruksverket som är expertmyndighet på

jordbruksfrågor. Jag tycker det är ganska bra att man lyfter ut vissa delar och CAP. Då kan man också kunna hantera det lite lättare och inte så stelbent och byråkratiskt som man har det i CAP. Men det vet vi ju inte eftersom som inte har sett hur de tänkt att hanteras. Men jag ser det som en jätte positiv del att vi kanske minskar byråkratin på vissa av de här stöden. Den strategiska planen har ju fokuserat på sådant som är kopplat till just livsmedelsstrategin och till jordbrukets bidrag till miljömålen och klimatmålen. Men just när det handlar om det som inte rör jordbruk så hänvisas det till leader och till lokal utveckling. Hur ser du på det? Jag anser att leader är den landsbygdsutvecklande instans vi har utöver de gröna och blå näringarna

och jag tycker det är bra. Men då vi tillbaka till det del så kommer somdet ser ut i dagsläget hela Sverige inte kunna täckas av leader och sedan är det också så att det beror på budgetfördelningen, för det blir väldigt också uppdelat i CAP för med ansvaret. Leader tar helalandsbyggsutvecklingspaketet i övrigt. Det är jättebra, för vi är jätteduktiga på att metoden är svinbra, men man måste också ges utrymme för det kan jag känna lite att vi blir lite undanskuffade i CAP och vi blir lite undanskuffade, i diskussionerna. Fast vi är de som berör väldigt, väldigt många människor,

så jag tycker det är bra att leader får uppdraget. Men jag skulle vilja att vi fick liksom mer synliggörande

Men det är en sådan sak som jag också tycker är jätteviktigt att vi får vara med nu, och det är ju framtagandet av regler och författningar och tillämpningen av programmet. Att vi inte bara blir remissinstans utan att vi får vara med i framtagandet i processerna och då menar jag bara leader, utan då menar jag alla som ska jobba med de här stöden att man faktiskt är duktig på tillfrågas, både handläggare men också kunderna. De som söker söker olika utvecklingsstöd hos oss och det hoppas jag att Jordbruksverket bjuder in till. Nästa programperiod drar igång första januari 2023 är planen och den löper på i fem år. Men när de här fem åren är till ända, hur tror ni då att vi kommer summera programperioden? Vad kommer vi få se för tidningsrubriker 2028?

Oj oj oj, det är en väldigt svår fråga att svara på måste jag säga. Framför allt eftersom att vi har väldigt svårt att se utifrån våra huvudfrågor vad skillnaden är mot förra programperioden om det första menar vi ute efter en omställning, eller i alla fall en tydlig eller ny riktning. Och den ser vi ju inte så att hur ska vi utvärdera vad som är resultatet är svårt att säga. Däremot kan jag väl säga att jag tror att vi kommer ha en helt annan spelplan om bara fem år. Hur då menar du? Frågorna förflyttas så snabbt nu. Vi hade 2018. Vi vet hur mycket som hände i Sverige efter 2018 och den torkan. Tittar vi på ncc:s scenarion så de efter den torkan emot är att vara en av tre till två av tre som kommer att vara som 2018, inte om fem inom fem år, men inom ett par decennier. Inom vissa senare är de olika det här. Så nu. Och

jag menar, då har vi en till sådan sommarinnan programperioden är slut så kommer det förändra diskursen, händer andra saker kommer att förändra diskursen. Jag tror vi kommer vara en helt annan position eller utgångsposition faktiskt. Sofia Björnsson vad säger LRF om 5 år,

Det jag var inne på tidigare också är just nu så är kostnadskrisens så aktuell. Och våra undersökningar, enkäter till våra medlemmar ger ganska oroväckande signaler om att atlantbrukare minskar sin produktion. Och jag är också lite inne på det som Pim är inne på att de externa effekterna påverkar väldigt mycket. Torkan 2018 har vi alla i färskt minne och så. Och jag tror också att diskussionen på EU-nivå också kommer att identifieras.

Jag hoppas ju att vi om fem år kan bidra till att uppfylla den svenska nationella planen ha rubriker som att om en katt har

livsmedelsstrategin om ökad produktion samtidigt som miljömålen nås. Men du är tveksam?

Ja just nu, med tanke på hur kostnads läget har utvecklat sig på sistone. Just nu är jag lite tveksam. Lovisa in⁴ Jag hoppas lite kaxigt, förlåtnär man tänker på löpsedelnivån. Jag kan tänka mig att lägga ribban lägre och säga något som att Eco-schemesen framgång. Lantbruket vill höja ambitionerna. Så då har vi en rimlig förväntning på att det faktiskt något som funkeroch lantbruket själva känner det här vill vi utveckla och ambitionen på. Ja det vore en framgång absolut. Det kan jag bara hålla med om. Jag hoppas Pim att vi får se de rubrikerna. Det hoppas jag också. Lovisa Westling kommer vi se rubriker om en mer levande landsbygd? Absolut. Jag skrev på rubriker som Sveriges Landsbygd är så mycket mer än bara lantbruk och skogsbruk. För att det är jag tänker fortfarande som är mycket fokus när vi pratar CAP så är det ju traditionellt jordbrukoch eller lantbruk som vi pratar om mycket och det kommer mer miljö på slutet. Jag hoppas ju att man faktiskt lyfter fram möjligheterna i övrigt på Sveriges olika landsbygder, för det är ju också det som är så fantastiskt med den strategiska planen och med leader att vi har en ett land. Men vi har så många landsbygder. Det får vi aldrig glömma bort och bibehålla en realiteten. Sedan hoppas jag att vi kan

se tillbaka på 5 år och se att vi nådde med de här medlen, förstå hur långt vi kan nå om vi får fortsätta stimulera människor. Så jag tror egentligen så är det så att vi har all möjlighet att göra något bra nu om vi inte får en byråkrati som begränsar oss för mycket och en budget som hämmar utvecklingen.

Och det får bli sista ordet i dagens avsnitt. Stort tack till Lovisa Westling Lokal utveckling Sverige för dina tankar och reflektioner kring den strategiska planen. Och tack även Sofia Björnsson LRF och Ping Bendt på Naturskyddsföreningen. Tack så jättemycket! Tack så mycket! Vill man fördjupa sig mer i den strategiska planen så blir det mer snack om detta den åttonde februari. Då hålls nämligen ett lunchwebbinarie där Jordbruksverket berättar mer om vad vi kan förvänta oss av nästa programperiod och om vilka stöd som finns. Mer information om detta och anmälan hittar du på landsbygdsnätverkets webb. Podden Landet produceras av landsbygdsnätverket. Redaktör var Ingrid Whitelock och jag heter Håkan Montelius. Hoppas att vi hörs i nästa avsnitt.